

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Запорізький національний університет
Освітня програма	20622 Країнознавство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.04.2021 р.

Справа № 0402/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 29 "Міжнародні відносини" у складі:

Юрій Петрушенко – головуючий,
Литвин Марина Валентинівна,
Луцишин Зоряна Орестівна,
Ольга Єременко,
Пирог Ольга Володимирівна,
Рудько Сергій Олексійович,
Сироїд Тетяна Леонідівна,
Шеренговський Дмитро Володимирович,

за участі запрошених осіб:

Фролов М.О., керівник, Маклюк О.М., завідувач кафедри – представник ЗВО,
Орос Михайло Михайлович – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Запорізький національний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20622
Назва ОП	Країнознавство
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Рекомендуємо ОП чіткіше визначити цілі ОП відповідно до фокусу на інтересах стейкхолдерів. - З одного боку в самооцінці ОП зазначає, що підготовка фахівців у галузі країнознавства стає необхідною умовою сталого регіону з огляду на велику кількість підприємств, які надають туристичні послуги, а також розвинену міжнародну логістику аграрно-промислового комплексу Запорізької області. Більше того, зазначає, що особлива потреба у найближчі п'ять років у фахівцях за спеціальністю відзначається керівниками організацій та підприємств Запорізького регіону, зокрема: ЗОДА, Запорізькою міською радою, Запорізьким обласним союзом промисловців і підприємців «Потенціал», ВАТ «Запоріжсталь», Міжнародним аеропортом «Запоріжжя», Туристичною компанією «Apex Tour» та іншими. - З іншого боку профіль ОП та ОК зорієнтовані в основному на специфічний напрямок туристичного країнознавства. Така невизначеність формує невідповідні очікування з боку потенційних здобувачів, роботодавців, та академічних партнерів ЗВО. Програма цілком може мати свою специфіку в фокусуванні на соціальному, економічному, політичному та культурному тощо феноменах і значеннях туризму в країнознавстві (Area studies). Але такі конструкти вимагають методологічної точності та уваги до взаємозв'язків між компетентностями, що повинні сформувати такого вузькоорієнтованого фахівця в широкій галузі міжнародних відносин. - Особливу увагу необхідно зосередити на недопущенні крайностей, коли цілі та ПРН спеціальності 242 "Туризм" будуть заміщати цілі та ПРН спеціальності 291 "Міжнародні суспільні комунікації та регіональні студії". У випадку потреби рівноцінної концентрації на цих двох спеціальностях, в національному освітньому просторі передбачена можливість провадження міждисциплінарних програм.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

ОП відповідає вимогам щодо обсягу навчального навантаження для бакалаврського рівня і становить 240 кредитів ЄКТС, з них 159 кредитів ЄКТС – обов'язкові компоненти; за вибором здобувачів вищої освіти – 81 кредит ЄКТС. Цикл загальної підготовки – 30 кредитів ЄКТС (12,5%); цикл професійної підготовки спеціальності – 100 кредитів ЄКТС (41,7%); цикл професійної підготовки освітньої програми – 29 кредитів ЄКТС (12,1%). Практична підготовка складає 12 кредитів ЄКТС

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

- Загалом ОК програми ОП складають структуру, що в сукупності забезпечують базовий набір заявлених цілей та результатів навчання. - Зауваження ЕГ щодо недоцільності перенесення ОК «Теорія міжнародних відносин» до ОП другого (магістерського) рівня є доречним. ОК «Теорія міжнародних відносин» зазвичай формує компетентності, що є базовим ОК для 291 спеціальності, що й формує концептуальне сприйняття та методологічні підходи до розуміння феномену та середовища міжнародних відносин. Таке розуміння вкрай необхідне для здобувачів, що концентруються на аспектах країнознавства, надто на туристичних аспектах. - ОК «Політологія» пропонується в 2-ому семестрі, хоч за відсутності ОК "Теорій МВ" мав би бути одним із базових початкових курсів. - Доцільним є зауваження ЕГ щодо відсутності у структурно-логічній схемі зв'язку між деякими ОК. Н-д, «Країнознавство» та «Туристичне країнознавство»; «Дипломатичний протокол та етикет» і «Дипломатична та консульська служба»; «Основи наукових досліджень» і «Курсова робота зі спеціальності». Проте гарант пояснює ці упущення технологічним браком

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП не повністю відповідає предметній області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», містить низку компонентів, що не відносяться або опосередковано відносяться до предметного поля спеціальності, але зараховані до професійного циклу - ОК «Фізична географія країн світу» (4 кредити), ОК «Навчальна туристично-екскурсійна практика» (3 кредити), ОК «Виробнича практика (перекладацька)» (6 кредитів) тощо. Хоча в матриці компетентностей описана відповідність загальних та професійних ПРН та компетентностей ОК, однак представлені силабуси дисциплін не відображають утворення професійних компетентностей фахівців у сфері міжнародних відносин та країнознавства. - Наприклад побудова ОК «Фізична географія світу» із тематичними розділами «Будова Землі. Літосфера та рельєф», «Атмосфера та клімат», «Гідросфера Землі» і зазначеними контрольними заходами як підготовка до практичного заняття, дискусія в аудиторії, робота з картографічним матеріалом та вирішення тестових завдань, не дає відповідь яким чином забезпечується професійні компетентності, до яких ОК зарахована. - Подібно у ОК «Навчальна туристично-екскурсійна практика» завдання на кшталт оцінки «пропозицій тур-продукту країни на туристичному ринку України та його конкурентоспроможність» задовільняє предметну логіку спеціальності 242 "Туризм", але опосередковано - спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» - У ОК «Виробнича практика (перекладацька)» тематичний розподіл не відображає взаємозв'язку із предметною областю - Треба погодитися, що країнознавча специфіка повинна ґрунтуватися як політичні чи економічні аспекти суспільного розвитку, так і фізичну географію, однак не може перебільшувати значимість для країнознавства концептуальних основ і тенденцій наприклад нового регіоналізму, що упущено з обов'язкових компонентів. - Подібні конструкти ОП вимагають методологічної точності та уваги до взаємозв'язків між компетентностями, що повинні сформулювати вузькозорінтованого на туристичну сферу фахівця-країнознавця в Центральній-Східноєвропейському чи Західноєвропейському регіоні. Наприклад, брак компонентів, що зосереджуються на політичних функціях туризму в розвитку країн регіону, формують у здобувача цілісну картину політичної сфери взаємодії країн та регіонів в міжнародному середовищі, може призводити до надмірної концентрації на туризмі сфері як об'єкті, а не як на інструменті суспільно-політичних відносин, що тоді не вписується в предметну область галузі та спеціальності. - Опубліковані силабуси ОК випадково, чи намірено уникають чіткої відповіді на цю дилему фокусу ОП і можуть формувати невідповідні очікування стейкхолдерів.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Цикл вибіркового вибору дисциплін включає: дисципліни вільного вибору в межах Ун-ту обсягом 30 кредитів, з яких 12 кредитів мали б забезпечувати формування компетентностей з української і зарубіжної культури, з медичної допомоги, БЖД, ЦЗ, з філософії, соціально-політичних наук та інформаційно-комунікаційної компетентності (проте останні у НП 2020 р. відсутні); дисципліни вільного вибору здобувача в межах спеціальності складають 51 кредит.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Кількість кредитів відведених на практики – 12 (5 % підготовки за ОП): - ОК "Навчальна практика з інформаційних технологій та комунікацій" (3 кредити) та ОК "Виробнича практика (перекладацька)" (6 кредитів) ОП зараховує до професійного циклу спеціальності. У випадку перекладацької практики - не повністю відповідає предметній області спеціальності, не відображаючи в тематичному розподілі специфіку 291 спеціальності - ОК "Навчальна туристично-екскурсійна практика" (3 кредити), яка відноситься до циклу професійної підготовки освітньої програми побудована на завданнях, які задовільняють предметну логіку спеціальності 242 "Туризм», але опосередковано 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» - За твердження ЕГ, здобувачі другого року навчання відмічали певні труднощі під час проходження Навчальної практики з інформаційних технологій та комунікацій, особливо через брак теоретичних знань та великий обсяг інформації [Зустріч 3].

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

За твердженнями ЕГ, стейкхолдери, зокрема потенційні роботодавці, відзначають, що загалом здобувачі мають можливість розвинути м'які навички, однак на зустрічі [Зустріч 8] задекларували про необхідність покращення навичок планування та використання часу, стресостійкості, робочої дисципліни.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Розрахунки ЕГ показують, що освітній процес за програмою здійснюється в такому співвідношенні (НП 2017р./2020 р.): аудит. заняття - 2588/2166 (з них: лекції - 960/2986, лаб. - 32/28, практ. - 1596 /1128, семінарські - відсутні в плані); сам. робота - 4612/4404. Таким чином, загальний обсяг за програмою становить: 2017 р - 7200 (240 кр), проте 2020 р. - 6570 (219 кр.). У НП 2020 р. допущені помилки: зазначена кількість ауд. год. менша за кількість суми лекційних (виходячи з цифр в попередніх стовпчиках, має складати 1038 год.); сума стовпчику із загальним обсягом год. - 7200 - не дорівнює аудиторні год. (всього) - 2166 + самостійна робота- 4404. Гарант ОП пояснив ці неточності технічними огріхами, які ОП вже виправила після експертизи

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є у вільному доступі і прописані у Статуті ЗВО [https://cutt.ly/ExG2Man], “Правилах внутрішнього розпорядку ЗНУ” [https://cutt.ly/axG22IV], “Положенні про організацію освітнього процесу в ЗНУ” [https://cutt.ly/ixG9hrN]. Окремо варто відзначити наявність “Кодексу академічної доброчесності ЗНУ” [https://cutt.ly/FxG9Ojm],

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На час проведення акредитації проєкт ОП на 2021 рік не є опублікованою на сайті ЗНУ, хоча оновлення ОП повинно відбуватися до 1 лютого, відповідно до “Положення про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра в Запорізькому національному університеті” [https://cutt.ly/wxGjUGT]. Однак, згідно із поясненнями гаранта ОП, до вступної кампанії залишається час для того щоб внести зміни за результатами акредитації та подальшого обговорення із основними стейкхолдерами профілю ОП, тому проєкт не опубліковували раніше. З іншого боку, ЕГ цитує у звіті слова завідувачки кафедрою, що якщо зміни до ОП не були внесені, то перезатверджується ОП минулого року. Цей проєкт ОП оприлюднила після проведення експертизи - https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12408 - В той же час, нема жодних причин, чому ці два процеси не можуть відбуватися одночасно. ОП цілком може паралельно отримувати коментарі та рекомендації і впродовж акредитації, і під час публічних обговорень ОП. - Більше того, процедура акредитації жодним чином не повинна розглядатися як така, що порушує внутрішні процеси чи положення ЗВО, які важливо дотримуватися кожною освітньою програмою. - Рекомендуємо розпочати публічні обговорення ОП із основними стейкхолдерами, зокрема роботодавцями, здобувачами, випускниками в найкоротші строки - Рекомендуємо запровадити формат Академічної (Дорадчої) ради ОП, куди би входили основні стейкхолдери, що повинні обговорювати конструкт прогграми у визначені внутрішніми положеннями зво терміни

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація про ОП “Країнознавство” (2020 року) є у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО [https://cutt.ly/TxG2gJM]. Проєкт ОП для вступу 2021 року був відкритий для загального доступу на сайті після експертизи ЕГ - https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12408 Також на офіційному сайті ЗВО є вкладки для вступників, через які можна ознайомитися з різними ОП, в т.ч. і з ОП “Країнознавство”.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

- Сфокусувати програму на соціальних, економічних, політичних та культурних функціях туризму в контексті МВ, відображаючи регіональну та національну специфіку різних країн. Або ж розвинути туристичні компоненти як окрему вибірккову концентрацію програми поряд із фокусом на формування фахівця-країнознавця в Центральньо-Східноєвропейському чи Західноєвропейському регіоні, що розширить нагоди для майбутнього працевлаштування фахівців не лише в туристичній галузі (що відзначає сама програма в самооцінці) - Рекомендуємо використовувати формат Академічної (Дорадчої) ради при ОП, куди б входили основні стейкхолдери, зокрема роботодавці, випускники, експерти в галузі та у визначений період визначали напрямки і шляхи вдосконалення ОП. - Впровадити перманентне (не рідше одного разу на два роки) обговорення можливих змін до ОП із стейкхолдерами, особливо випускниками та роботодавцями, відмовитися від практики перезатверджувати програму, якщо лише не надходило зауваг.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

- За рекомендацією ЕГ, переглянути зміст обов'язкової частини ОП таким чином, щоб ОП в обов'язковій частині повністю відповідала предметній області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». - За рекомендацією ЕГ, переглянути зміст таких ОК як «Політична психологія», «Економічна географія країн світу» та «Світова економіка та міжнародні економічні відносини» з можливим збільшенням вивчення основ даних предметів або ввести додаткові базисні дисципліни («Основи економіки», «Психологія»), оскільки в представлених силабусах ОК не чітко сформовано ці тематичні підрозділи, які є базисними для формування подальших компетентностей. - Переглянути доцільність таких ОК як «Фізична географія країн світу» та «Туристичне країнознавство», ОП «Навчальна туристично-екскурсійна практика», або переглянути їхнє тематичне наповнення відповідно до предметної області 291 спеціальності - Удосконалити блокову систему вибіркових дисциплін із врахуванням регіональної специфіки, а також функціональної. Наприклад виділити туристичне спрямування в окрему вибірккову категорію, а обов'язковий цикл зорієнтувати на розвиток загальних і професійних компетентностей країнознавця-міжнародника - За рекомендацією ЕГ, переглянути реальне забезпечення досягнення певних РН (РНОз, РНОб, РНО8) зазначеними в матриці дисциплінами з можливим переведенням деяких вибіркових дисциплін до обов'язкових (вказані вище) та введенням додаткових обов'язкових ОК («Регіональні студії», «Європейські студії»). - Дисципліни, що відповідають основному фокусу ОП (н., «Політико-правові системи країн Західної Європи/Центральної та Східної Європи», «Державне управління в Україні...», «Внутрішньополітичний та соціально-економічний розвиток країн Західної Європи/Центральної та Східної Європи», «Внутрішньополітичний та соціально-економічний розвиток України», «Зовнішня політика країн Західної Європи/Центральної та Східної Європи», «Зовнішня політика України», «Національна ідеологія та політичні еліти країн Західної Європи/Східної Європи (на прикладі Болгарії та Польщі)», «Національна ідеологія та політичні еліти України» і под.), доцільно перенести із блоку ВД до обов'язкових, дещо структурувавши та модернізувавши курси. - включити ОК «Теорія міжнародних відносин» до обов'язкових компонентів ОП

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

- За рекомендацією ЕГ, оновити на офіційному сайті ЗНУ: Інформаційні матеріали щодо документів осіб, які мають право на спеціальні умови, Порядок прийому осіб на навчання, які проживають на тимчасово окупованих територіях до ЗНУ, Вартість навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

- Переглянути та оновити в силабусах літературу, оскільки частка новітньої літератури (за останні 5 років) в списках рекомендованих джерел є незначною - наприклад, ОК "Країнознавство", ОК "Фізична географія", ОК "Навчальна туристично-екскурсійна практика", ОК "Міжнародне публічне право", ОК "Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах" тощо - -Сприяти міжнародній мобільності здобувачів ОП як одному із пріоритетів для утворення компетентностей фахівця у сфері міжнародних відносин. Зокрема приділити увагу професійним стажуванням, а також віртуальній мобільності. - Збільшити кількість англомовної літератури, що сприятиме "інтернаціоналізації вдома" ОП

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

- Згідно рекомендацій ЕГ, Привести програму атестаційного екзамєну у відповідність до ПРН ОП "Країнознавство". - Прислухатися до рекомендації ЕК щодо перевірок академічної доброчесності не лише кваліфікаційних робіт, але й поточних індивідуальних чи командних робіт з превентивною метою. - Залучати студентське самоврядування та здобувачів до університетських заходів із розвитку культури доброчесності Популяризувати академічну доброчесність з 1 курсу і не лише на прикладі проявів плагіату, але й іншими засобами (квести, круглі столи, тренінги тощо).

Критерій 6. Людські ресурси

- Сприяти не формальному, а реальному підвищенню кваліфікації НПП в галузі "міжнародні відносини", особливо враховуючи широкі можливості стажувань, короткострокових тренінгів та навчани, програм підвищення кваліфікації в локальних та національних think tank, організаціях роботодавців, продуктах неформальної та самоосвіти. - Прислухатися до рекомендацій ЕГ щодо систематизації взаємодії з викладачами-практиками, зокрема розробити орієнтовний план їх залучення, інтегрувати його в річний навчальний план, визначити мінімальну кількість кредитів для викладачів-практиків. - Розробити щорічний план із публікаційної діяльності НПП саме в сфері міжнародних відносин та країнознавства та інтегрувати результати наукових здобутків до викладання освітніх дисциплін

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

- прислухатися до рекомендацій ЕГ щодо покращення забезпечення проживання здобувачів у гуртожитку - збільшення плит, умивальників на один блок, пральних машин (на весь гуртожиток) або зменшити блоки до 6-10 місць, а також встановлення окремих душових кімнат на кожен блок; - звернути увагу адміністрації зовні щодо розміщення російськомовних рекламних банерів в межах ЗВО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

- Налагодити систему перманентного оновлення ОП, із залученням Академічної (дорадчої) ради при ОП та враховуючи побажання стейкхолдерів - Активно залучати випускників для перегляду ОП. Використовувати соціальні мережі, веб-сайт як точку фіксації рекомендацій та змін до ОП поряд із формальним закріпленням результатів обговорень у протоколах засідання - прислухатися до рекомендацій ОП щодо забезпечення інституційної сталості впливу студентів на діяльність кафедр через активне студентське самоврядування в процесі формування та перегляду ОП

Критерій 9. Прозорість та публічність

- Прислухатися до рекомендацій ЕГ щодо оприлюднення програми ОП для громадського обговорення і внесення пропозицій з можливістю її коригування відповідно до таблиці наданих рекомендацій від усіх стейкхолдерів у визначенні внутрішніми документами строки (або змінити строки і процесі на більш відповідні практикам програм) - Згідно із рекомендацією ЕГ, запровадити практику вільного доступу до ОП минулих років. - Регулярно та своєчасно оновлювати інформацію на сайті, в т.ч. щодо лекцій та активностей, або зазначити, що комунікаційними майданчиками є сторінки соціальних мереж і вказати відповідні посилання

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні

ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ПЕТРУШЕНКО Юрій Миколайович